

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2018, č. j. 10 A 139/2018 – 18,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e** v části směřující proti výroku II. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2018, č. j. 10 A 139/2018 – 18, **z a m í t á .**
- III.** Kasační stížnost **s e** v části směřující proti výrokům I. a III. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2018, č. j. 10 A 139/2018 – 18, **o d m í t á .**
- IV.** Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o části kasační stížnosti směřující proti výroku II. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2018, č. j. 10 A 139/2018 – 18 **n e p ř i z n á v á .**
- V.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o části kasační stížnosti směřující proti výrokům II. a III. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2018, č. j. 10 A 139/2018 – 18.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byl stěžovatel výrokiem I. osvobozen od soudního poplatku, výrokem II. byl zamítnut návrh na ustanovení zástupce. Protože stěžovatel k podané žalobě nepřiložil napadené rozhodnutí, byl výrokiem III. podle § 71 odst. 2 věty první ve spojení s § 37 odst. 5 s. ř. s. soudem vyzván k tomu, aby v uvedené lhůtě toto rozhodnutí doručil soudu. Současně byl poučen o právních následcích nesplnění výzvy.

[2] V kasační stížnosti stěžovatel nesouhlasí s usnesením městského soudu, uvádí, že je osobou se zdravotním postižením, a nemá k dispozici tým právníků a odbornou

literaturu; požaduje, aby mu byl v řízení o kasační stížnosti ustanoven advokát a aby mu bylo přiznáno osvobození od soudního poplatku.

[3] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že kasační stížnost považuje za bezpředmětnou, neboť žaloba v této věci byla městským soudem usnesením ze dne 6. 11. 2018, č. j. 10 A 139/2018 - 21, odmítnuta pro opožděnost.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti blíže nespécifikuje, který z výroků usnesení městského soudu napadá; Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že dílem je kasační stížnost nedůvodná, dílem je nepřípustná.

[5] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za danou kasační stížnost, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, dospěl k následujícímu závěru: „*Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jebož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí. Žádost o osvobození od soudního poplatku pro řízení o kasační stížnosti považuje tedy Nejvyšší správní soud za bezpředmětnou, jelikož se na podání posuzované kasační stížnosti poplatková povinnost nevztahuje, navíc, jak již bylo konstatováno, stěžovatel již byl od soudních poplatků osvobozen městským soudem, přičemž dle § 36 odst. 3 poslední věty s. ř. s. se takto přiznané osvobození vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[6] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, své závěry učiněné v citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do následující úvahy: „*Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem nekončí. Navíc stěžovatel požadovaným právníkem vzděláním disponuje, takže ani v ostatních případech by jeho zastoupení advokátem v řízení o jím podané kasační stížnosti nebylo obligatorně vyžadováno.

[7] I přesto musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o dané kasační stížnosti, neboť byť není zastoupení stěžovatele advokátem v tomto řízení obligatorní, je jistě možné. Ačkoliv ovšem, jak již bylo uvedeno, stěžovatel splnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., Nejvyšší správní soud shledal, že není splněna další nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 9 s. ř. s., neboť zastoupení stěžovatele není v tomto případě nezbytně třeba pro ochranu jeho práv v řízení o předmětné kasační stížnosti. Projednávaná věc týkající se neustanovení zástupce v řízení před krajským soudem je totiž jednoduché povahy, kasační stížnost je sice stručná, ale projednatelná a Nejvyšší správní soud o ní může bez dalšího, na základě podkladů obsažených ve spise, rozhodnout. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení před kasačním soudem zamítl.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stran neustanovení zástupce v řízení před městským soudem. V této souvislosti je důležité uvést, že v řízení o správní žalobě před krajským (zde městským) soudem není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.) však umožňuje účastníkovi řízení zástupce ustanovit, a to za kumulativního splnění čtyř podmínek: 1) musí být podán návrh na ustanovení zástupce, 2) samotný návrh na zahájení řízení nesmí být zjevně neúspěšný, 3) účastník musí doložit nedostatek prostředků a 4) ustanovení zástupce musí být nezbytně třeba k ochraně jeho práv (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Spornou se v posuzované věci stala poslední (čtvrtá) zmíněná podmínka, tedy, zda je ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně stěžovatelových práv. Nejvyšší správní soud poukazuje na svou judikaturu, podle níž by správní soudy měly při posuzování naplnění předmětné podmínky (nezbytnost ustanovení zástupce k ochraně navrhovatelových práv) přihlížet zejména k osobním poměrům účastníka, zvláště k jeho vzdělání, zkušenostem a profesi, též ke zdravotnímu stavu, dále k formální a obsahové úrovni žaloby, ke složitosti věci a také k tomu, jak důležitý je spor pro navrhovatele (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 As 23/2013 - 9, ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64, a ze dne 19. 10. 2006, č. j. 6 Azs 306/2005 - 66).

[9] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s posouzením věci městským soudem, který vycházel z toho, že stěžovatel je bývalým advokátem, který v advokacii donedávna aktivně působil a je schopen svá práva dostatečně hájit. Z doloženého lékařského posudku, který je ve spise městského soudu založen, vyplývá, že stěžovatel je invalidní osobou v I. stupni, je podle tohoto posudku schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, ale v podstatně menším rozsahu a intenzitě (pracovní schopnost je snížena o 35 %). Z toho tedy nijak nevyplývá, že by stěžovateli jeho zdravotní stav znemožňoval kvalifikovaně sepsat právní podání, o čemž ostatně svědčí stěžovatelovy argumentační schopnosti prokázané již v mnoha podáních, které stěžovatel ve vztahu ke krajským soudům, potažmo k Nejvyššímu správnímu soudu učinil.

[10] Uvedený závěr platí i přesto, že se stěžovatel v současné době nachází ve výkonu trestu odnětí svobody; odnětí svobody samo o sobě v tomto případě nepředstavuje důvod pro ustanovení advokáta. Městský soud tedy nepochybil, zamítl-li napadeným usnesením návrh stěžovatele na ustanovení zástupce.

[11] Co se týče výroku I. napadeného usnesení městského soudu, kterým bylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudního poplatku, je kasační stížnost nepřijatelná. Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 5 Afs 91/2012 – 41, konstatoval: *„Kasační stížnost podaná účastníkem, který byl v řízení před krajským soudem procesně úspěšný a který nenamítá, že krajský soud měl výrokem ve věci rozhodnout jinak, je podle § 104 odst. 2 s. ř. s. nepřijatelná.“* V případě stěžovatele napadeným usnesením bylo stěžovateli plně vyhověno; v této části je kasační stížnost nepřijatelná, proto ji Nejvyšší správní soud odmítl.

[12] Důvod pro odmítnutí kasační stížnosti shledal Nejvyšší správní soud rovněž v části týkající se výzvy městského soudu k předložení požadovaného správního rozhodnutí, které stěžovatel žalobou napadá (výrok III.). V daném případě se jedná o rozhodnutí, které je ze soudního přezkumu vyloučeno podle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s., neboť se jedná o rozhodnutí, kterým se pouze upravuje vedení řízení.

[13] O náhradě nákladů řízení o části kasační stížnosti směřující proti výroku II. napadeného usnesení městského soudu Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s.; úspěšné žalované žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, proto jí Nejvyšší správní soud, byť by jí právo na náhradu nákladů řízení

svědčilo, náhradu nákladů nepřiznal. V části kasační stížnosti směřující proti výrokům I. a III. napadeného usnesení bylo o nákladech řízení rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. ledna 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu